

MILAN RAKOVAC

Adio Daša!

Oproštajni govor Milana Rakovca na ispraćaju Daše Drndić, Zagreb, 12. 6. 2018.

SESTRA MOJA TANKA, JELVICE MOJA... LEPA I SRDAČNA ROŽICE MOJA... RANO MOJA... LEPA NAŠA NEVESTICE PREZ OŽENJE... OKRUNJENA MLADOST TVOJA... GRANČICE MOJA... VELA NADIJO MOJA... JUBEZNIVA SRDAČNA RANIJE MOJA... DA ĆU JA TEBE DO GROBIĆA SPROVAJAT I TVOJA MRZLA LIŠCA OBUŠEVAT... DAŠA MOJA, DUŠA MOJA...

Napisah jednom, Dašenjka, kako se ćuti cvrkut crkotine civilizacije, ali dok smo se zanosili nadom i ljudskom mjerom ti si znala i pisala neumitnost, a onda je novi soj, novi rod, nova biološka jedinica, entitet milenijski podijelio jogurte pa preprijećio nam živote balvanima. Dok Jura Stublić pjeva „E moj druže beogradski, Slavonijom sela gore...“, pakuješ svoju sirotinju u dva-tri kofera, pa Mašu majušnu na krkač, pa ala biž ća, kako ća ti je otac biža ća... I onda u djetinjastome cvrkutu postmodernizma i štektanju kalaša i liberaloidnom blebetanju sloboda i urlikanju militar-nacionalizama i dok masni maćak Tom juriša a Jerry mišić biž ća u mišju rupu, zaliješ nas sve romanesknim slapovima našeg europskog, bjelaćkog, kršćanskoga istoćnog grijeha, našeg milenijskoga lova na Vjećnog Žida. Mi šutimo i trpimo, poneko jaukne, poneko urlikne, džaba. Daša Amazonka, rafali gole statistike i suhoparnog dokumenta, arhivi se tresu u strahu: ajooj, dolazi Daša, sad će opet tu nešto kopati a tko kopa taj iskopa. Zar nije razumnije biti politićki korektan i uzdržano efektan i moralno defektan?

Grmi Daša na Forumu Tomizza 2016: „U Evropi vlada tabu u vezi s rijećju "fašizam" kada se ona odnosi na današnje politićke i druge pojave. Postoje desni ekstremizam, radikalna desnica, populizam, desnićarski populizam, ali fašizam: "nemojte tako", "pa, živimo u demokraciji!", "to su periferne, marginalne pojave, neinstitucionalne". Vrijeme je sve te prirepke nedemokratske ideologije nazvati onim što jesu: fašistićke. Oni nisu elementi fašizma, oni jesu fašizam“.

Temida ovih naših kultura, europske kulture, demokratske antifašističke kulture - samo što Daša nema povez na očima i nema mač u ruci, ali zato je njena riječ oštija od mača, nemilosrdno romansirajući užasne dokumente i statistiku genocida - imena i prezimena na tisuće otete plavočke djece židovske i slavenske u programu Lebensborn, da budu temelj arijske rase. Imena i prezimena stotina kršćanskih svećenika umorenih u nacističkim konclogorima. Imena milijuna Židova kratkim postupkom ognja poslanih u Tomizzin bolji život. Daša Istrijanka, Dalmatinka, Zagrepčanka, Beograđanka, Rovinježa, Kanađanka, Riječanka... Daša državljanica svijeta. Očevi su nam se borili protiv fašizma, donijeli Pazinske odluke 1943. Njihovu borbu nosimo u duši, u krvi, u peru, zauvijek. Svoga oca jedva pamtim, s tvojim sam drugovao, i uputio mu posljednje slovo, kao što sad moram tebi, kćeri njegovoj. Apsurd, jer moj je red bio prije tvojega, ali smrt uzima najprije one najbolje od nas.

Lipi muoji ljudi, a štijte, nu, ča nan piše naša Daša, namisto unega ča su rekle peršuone de due soldi ča su hi puni đornali i portali. Daša Drndić nan piše suhu istinu: nema onih šekspirskih „ifs & buts“ (ako i ali), nego dreto u lice. Štjite Dašu, ne bude nan laglje, ma ćemo se zdricati i znati živiti i priživiti, niš ni za vajak, čovik je jači nego stina – samo da se makne.

Ne mogu ti Dašo ništa reći nego Majakovskoga „kto tam prjamoj šagajet? Ljeva! Ljeva! Ljeva!“ Jer ostaješ naš Sonnenschein, SUNCASJAJ. I MOŽDA MRVICA TVOG NEUMOLJIVOGA PRKOSA DOPADNE I PONEKOG OD NAS.

ALA ZBOGUN LIPA MUOJA TANKOVITA TER NEGO STRUOJNA I VISOVITA I VILOVITA. CIAO MIA BELLA, CIAO!